Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

2023/2129(DEC)

25.1.2024

OPINIA

Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

dla Komisji Kontroli Budżetowej

w sprawie absolutorium budżetowego za rok 2022: budżet ogólny UE – Komisja Europejska
(2023/2129(DEC))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Robert Biedroń

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Kontroli Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

A. mając na uwadze, że równouprawnienie płci stanowi jedną z podstawowych wartości Unii, zapisaną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej; mając na uwadze, że art. 8 TFUE zobowiązuje Unię do zniesienia nierówności oraz wspierania równości mężczyzn i kobiet, a także do upowszechniania aspektu płci;

B. mając na uwadze, że Parlament Europejski wielokrotnie zwracał się do Komisji, aby promowała i wdrażała uwzględnianie aspektu płci i sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci oraz by prowadziła oceny wpływu w aspekcie płci we wszystkich obszarach polityki Unii, takich jak wykonanie budżetu Unii i sprawozdawczość;

C. mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich o niskim współczynniku urodzeń kobiety i pary chciałyby mieć dzieci, ale w praktyce nie jest to możliwe ze względu na trudności gospodarcze, nie z wyboru, lecz ze względu na trudniejsze warunki życia i pracy, co prowadzi do wyższego poziomu bezrobocia wśród kobiet i utrudnia im, a także rodzicom korzystanie z przysługujących im praw macierzyńskich i ojcowskich w miejscu pracy oraz sprawia, że dostęp do wysokiej jakości usług publicznych i placówek opieki nad dziećmi jest utrudniony; mając na uwadze, że jest niezmiernie istotne, aby zagwarantować kobietom prawo do pracy z odpowiednimi uprawnieniami bez negatywnych konsekwencji dla macierzyństwa, gdyż kobiety nadal są najbardziej poszkodowane i dyskryminowane; mając na uwadze, że przykłady tej dyskryminacji to naciski pracodawców wywierane na kobiety podczas rozmów o pracę, kiedy padają pytania o dzieci i ich wiek, a także mając na uwadze rosnącą presję ekonomiczną i presję w miejscu pracy, aby pracownice nie brały urlopu macierzyńskiego;

D. mając na uwadze, że na równouprawnienie płci w Unii szczególnie wpłynęły skutki wojny w Ukrainie, kryzys związany z kosztami utrzymania, który w nieproporcjonalny sposób dotyka kobiety, oraz regres w kwestii równości płci i praw kobiet, zwłaszcza w odniesieniu do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw reprodukcyjnych i seksualnych w kilku państwach członkowskich; mając na uwadze, że pogłębia to nierówności i utrudnia równouprawnienie płci;

1. podkreśla, że perspektywę równości płci należy uwzględnić i zapewnić we wszystkich obszarach polityki, na wszystkich etapach i we wszystkich środkach łagodzących, zwłaszcza w świetle związanych z płcią aspektów trwających kryzysów, takich jak wojny, kryzys klimatyczny i energetyczny, inflacja oraz regres w dziedzinie praw kobiet, zwłaszcza w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw seksualnych i reprodukcyjnych w Unii i na całym świecie; podkreśla, że sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci jest istotne w przypadku wszystkich środków na rzecz odbudowy i środków łagodzących, tak aby programy UE mogły być wykorzystywane do złagodzenia wpływu poszczególnych kryzysów na płeć;

2. ponownie wyraża zaniepokojenie, że istnieje związek między atakami na praworządność, demokrację i prawa człowieka a regresem w obszarze równouprawnienia płci i praw kobiet; wzywa Komisję do kontynuowania wysiłków na rzecz wzmocnienia praworządności w Unii, w szczególności wniosków ustawodawczych mających na celu ochronę budżetu UE w przypadku powszechnych braków w zakresie praworządności, naruszeń praw człowieka, w tym praw kobiet, oraz naruszeń podstawowych wartości Unii Europejskiej; wzywa Komisję, by zbadała podstawową misję podmiotów, którym przyznaje się fundusze UE, oraz by wstrzymywała finansowanie lub nie udzielała go podmiotom, które wykorzystują fundusze UE do celów regresu w obszarze praw człowieka, w szczególności podstawowych praw kobiet i równouprawnienia płci, w tym praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz praw kobiet do nietykalności cielesnej, autonomii i samostanowienia; wzywa państwa członkowskie do zabezpieczenia praw reprodukcyjnych i seksualnych oraz zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, w tym dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji, w szczególności przez zagwarantowanie dostępności programów i usług w zakresie zdrowia reprodukcyjnego zapewniających rodzaje opieki i leki niezbędne dla świadomego planowania rodziny i zdrowia matek i noworodków;

3. odnotowuje stosowaną przez Komisję metodykę monitorowania aspektów wydatków związanych z płcią od 2023 r.; przypomina, że według oceny jedynie w 2 % budżetu Unii głównym celem jest poprawa równouprawnienia płci; wzywa Komisję do poprawy tej oceny poprzez uwzględnianie aspektu płci od początku opracowywania programu; przypomina, że potrzebne są dalsze szczegółowe informacje, aby można było w pełni zrozumieć, dlaczego dla większości wydatków (73 %) potencjał przyczynienia się do równouprawnienia płci oceniono jako 0*; zauważa z zaniepokojeniem, że w sprawozdaniu specjalnym nr 10/2021 opublikowanym przez Europejski Trybunał Obrachunkowy potwierdzono, że w cyklu budżetowym Unii nie uwzględniono jeszcze odpowiednio równouprawnienia płci, ponieważ w dużej mierze brakuje kluczowych elementów, takich jak analiza płci, cele związane z płcią, wskaźniki i rozliczalność w ramach sprawozdawczości,

4. z zadowoleniem przyjmuje prace Komisji nad nową klasyfikacją w celu pomiaru wpływu wydatków Unii w aspekcie płci; wzywa Komisję do dopilnowania, aby klasyfikacja ta koncentrowała się na dokładnym i kompleksowym przedstawieniu wpływu programów na równouprawnienie płci; wobec zakończenia obecnej kadencji wzywa Komisję do kontynuowania prac nad równouprawnieniem płci i apeluje o ustanowienie w następnej kadencji funkcji komisarza ds. równości płci; odnotowuje fakt, że równouprawnienie płci i uwzględnianie aspektu płci to jedna z horyzontalnych zasad dotyczących funduszy unijnych w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 oraz w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności; niemniej jednak wzywa Komisję do pełnego wdrożenia zaleceń Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, między innymi w ramach śródokresowego przeglądu obecnych wieloletnich ram finansowych i wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności; wzywa Komisję do dopilnowania, aby klasyfikacja ta koncentrowała się na dokładnym i kompleksowym przedstawieniu wpływu wszystkich programów i funduszy; przypomina w tym kontekście, że kompleksowa metodyka monitorowania aspektu płci musi obejmować sprawozdawczość na temat negatywnego wpływu na równouprawnienie płci;

5. podkreśla, że kobiety i mężczyźni powinni w równym stopniu korzystać z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w szczególności z uwagi na 13 % zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć w Unii; przypomina, że Komisja wprowadziła ocenę pod kątem płci planów odbudowy i zwiększania odporności państw członkowskich jedynie ex ante i że wykazała ona, że niektóre państwa członkowskie nie miały żadnych środków, które koncentrowałyby się na równouprawnieniu płci; podkreśla w związku z tym znaczenie wymogów w zakresie gromadzenia danych, aby umożliwić systematyczne i kompleksowe gromadzenie danych segregowanych według kryterium płci w kontekście wszystkich odpowiednich strategii politycznych UE; wzywa Komisję, aby potraktowała tę kwestię priorytetowo i wykorzystała możliwości poprawy wymogów w zakresie gromadzenia danych i wskaźników w nowych przepisach i przeglądach, takich jak przekształcenie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii; wzywa Komisję do wywiązania się z zobowiązania podjętego przez przewodniczącą Ursulę von der Leyen na rzecz promowania równouprawnienia płci we wszystkich procesach kształtowania polityki oraz wzywa Komisję do wywiązania się z zobowiązań w ramach strategii na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025, a także podkreśla, że należy zrobić znacznie więcej, ponieważ w głównych wnioskach Komisji dotyczących klimatu, środowiska i gospodarki brakuje perspektywy płci; podkreśla, że w ostatnim dziesięcioleciu, od czasu wybuchu kryzysu gospodarczo-finansowego, nierówności gospodarcze i społeczne, nierówności w zakresie zatrudnienia oraz nierówności ze względu na płeć w obrębie państw członkowskich i między nimi sprawiły, że życie kobiet i dziewcząt stało się trudniejsze; w związku z tym przypomina o ważnej roli Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn w uświadamianiu skali i przyczyn nierówności płci w UE; w związku z tym wzywa do zwiększenia jego budżetu, personelu i niezależności;

6. w świetle kryzysu związanego z przemocą ze względu na płeć, w obliczu którego stoi Unia, ponawia apele o specjalną linię budżetową na rzecz równouprawnienia płci, w szczególności w ramach programu Dafne; podkreśla, że istotne jest wzmocnienie specjalnej inicjatywy Daphne przez zwiększenie jej zasobów, w szczególności środków mających na celu zwalczanie wszelkich form przemocy ze względu na płeć wobec kobiet i dziewcząt na wszystkich szczeblach oraz przemocy domowej zgodnie z art. 7 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/692, a także zapewnienie odpowiedniego wsparcia ofiarom; ponadto podkreśla znaczenie wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, takich jak Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), do promowania równouprawnienia płci, zatrudnienia kobiet, wzmocnienia pozycji, przedsiębiorczości, przywództwa i funkcji kierowniczych kobiet, a także placówek opieki długoterminowej; zauważa, że z badania zleconego przez komisję FEMM[1] wynika, że mężczyźni są często faworyzowani w stosunku do kobiet i grup zmarginalizowanych, jeśli chodzi o strukturę dotacji i wsparcia w ramach pakietu „Gotowi na 55”, a także w innych strategiach politycznych, programach i finansowaniu zielonej transformacji;

7. w oparciu o obecnie dostępne informacje uważa, że należy udzielić absolutorium z wykonania budżetu UE za rok budżetowy 2022.

[1] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/736899/IPOL_STU(2022)736899_EN.pdf

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE

Sprawozdawca oświadcza na własną odpowiedzialność, że nie otrzymał informacji od żadnego podmiotu ani od żadnej osoby, które należałoby wymienić w tym załączniku zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	24.1.2024
Wynik głosowania końcowego	+: 23 –: 4 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Frances Fitzgerald, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Andżelika Anna Możdżanowska, Johan Nissinen, Carina Ohlsson, Sandra Pereira, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Sylwia Spurek, Marco Zullo
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Laura Ballarín Cereza, Sylvie Brunet, Marina Kaljurand, Eleni Stavrou
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Milan Brglez, Rainer Wieland

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

23	+
PPE	Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland
Renew	Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner
The Left	Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

4	-
ECR	Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson, Maria Veronica Rossi

2	0
ECR	Andżelika Anna Możdżanowska
NI	Lívia Járóka

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymało się